



TILVÆKST Grovfoder nr. 20, 14. juli 2025

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs
- Aktuelt i foderroer
- Tilbud om resistenstest af græsukrudt
- **Regler og tilskud**
- Høringsbreve vedrørende arealkontrol
- Dokumentation for råderet over forpagtede arealer
- Forbud mod midler med flourholdige aktivstoffer

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Bekæmpelse af svampesygdomme i majs kan i nogle år være lønsom. Hold især øje med angreb i majs med forfrugt majs i ikke-pløjede dyrkningssystemer.

Omkring majsens blomstring er det vigtigt at være opmærksom på, om der er behov for at bekæmpe bladsvampe. Det er ikke muligt at sige noget generelt om smittetrykket, da der ikke længere er et registreringsnet for monitorering af udviklingen af svampesygdomme i majs.

Derfor er det vigtigt, at du løbende kommer rundt i dine marker og får dannet dig et indtryk af udviklingen af bladsvampene. I forhold til bekæmpelsestærskel og middelvalg er der ikke noget nyt, og nedenstående afsnit er derfor i hovedtræk en gengivelse af det, vi har bragt tidligere år. Husk dog at være opmærksom på afstandskravet til veje, boliger og offentlige arealer som er 5 meter for Propulse SE 250 og 2 meter for Comet Pro, hvilket betyder, at hele marken ikke kan behandles, hvis marken ligger tæt op til vejen. Det gælder om at huske dette, både når der sprøjtes, og når sprøjtningen skrives ind i sprøjtejournalen.

Vurdér risikoen i dine marker og gennemgå særligt højriskomarker for, hvorvidt der er behov for bekæmpelse. I majs er det bladsvampene majsøjeplet og majsbladplet, som kan være aktuelle at bekæmpe.

Majsøjeplet trives bedst under kølige og fugtige forhold med temperaturer på 14-17 °C, mens majsbladplet trives bedst ved lidt højere temperaturer på 20-26 °C.

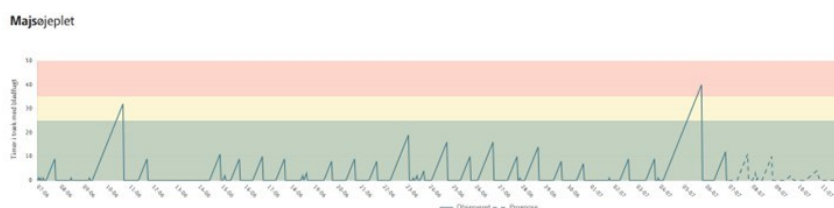


Billede 1 og 2 Majsøjeplet. De talrige små, runde, brune pletter med en gul zone omkring er typiske. Symptomerne er især tydelige, når bladet holdes op mod lyset. Ses ofte på de øverste blade på planten. (Foto: SAGRO)



Billede 3 Majsbladplet. Pletterne er aflange og brune eller grå. Ofte ses den største dækning på de nederste blade op til kolben. (Foto: Ghita C. Nielsen, SEGES)

Som oftest er det majsøjeplet, der er mest udbredt. Der vurderes at være en risikoperiode for angreb af majsøjeplet, når der har været en sammenhængende periode på mindst 36 timer med bladfugt. Det er muligt at følge udviklingen af risikoperioder i Cropmanager. Bekæmpelse af majsøjeplet foretages først, når der er konstateret angreb i marken.



Figur 1 Antal hændelser med bladfugt – og varighed – fra den 1. juni til 7. juli i majsafgrøde ved Ikast. (Kilde:

Forsøg og skadestærskel

Skadestærsklen for bladsvampe i majs er afhængig af markens forfrugt og dyrkningssystem.

I pløjede marker er skadestærsklen, når 80 % af planterne er angrebet på bladet, som støtter kolben. Risikoen for angreb er mindst i marker, som er pløjede og med en anden forfrugt end majs. Størst risiko for angreb er i marker med forfrugt majs, og som samtidig dyrkes i pløjefrie systemer.

I pløjefrie systemer er skadestærsklen derfor lidt lavere, og der er behov for bekæmpelse, når 40 % af planterne er angrebet på bladet, som støtter kolben.

Der har været udført 30 landsforsøg med svampebekæmpelse i majs siden 2010 med forfrugt majs i pløjede systemer, og her har behandling været rentable i ca. en tredjedel af forsøgene. I pløjefrie systemer med forfrugt majs har der været udført 15 landsforsøg i perioden 2010-2021, og her har behandling været rentable i 75 % af forsøgene.

I nogle af de ældre forsøg har der været anvendt andre svampemidler, som ikke længere er godkendte at bruge, og ligeledes er afregningspriserne for afgrøden også blevet justeret lidt op i beregningen af rentabilitet. Det er derfor vigtigt at vurdere angrebsgraden i afgrøden og samtidig skele til hvilken forfrugt og dyrkningssystem, der er gældende for markerne.

Godkendte midler, behandling og sprøjtefrister

Der er godkendt to midler til svampebekæmpelse i majs, og begge midler har god effekt på sygdommene. Der er forskel på sprøjtefristen; Comet Pro er godkendt frem til fuld blomstring (stadium 65), mens Propulse SE 250 er godkendt frem til afsluttet blomstring (stadium 69). Det bør være prisen sammenholdt med bekæmpelsestidspunktet, der afgør middelvalget. Miljøstyrelsen har netop forbudt aktivstoffet Fluopyram, som findes i Propulse SE 250, men anvendelsesforbuddet gælder først fra 30.09.2026.

Tabel 1 Oversigt over godkendte midler i majs, samt anbefalede løsninger.

Behandling	Middel	Dosis [L/ha]	Vejledende pris [kr./ha]	Afstand til [m]			Behandlingsfrist. Antal behandlinger og maks. dosis
				Vand-løb	§3	Veje, beboelse m.v.	
Én sprøjtning	Comet Pro	0,6-0,7	246-287	10	-	-	Behandlingsfrist: Vækststadium 65. Max. 1,0 L pr. sæson
Én sprøjtning	Propulse SE 250	0,5-0,6	207-249	2	-	5 ¹	Behandlingsfrist: Vækststadium 69. To behandlinger pr. sæson. Max. 1,0 L pr. sæson
Én sprøjtning	Propulse SE 250 + Comet Pro	0,4 + 0,2	248	10	-	5 ¹	Se ovenfor.

1. Udover 5 meter afstandskrav til veje, boliger, institutioner og offentlige arealer er der samtidig krav om anvendelse af afdriftsreducerende udstyr med minimum 50 % afdriftsreduktion.

Ved sprøjtning i blomstringsperioden er det en kraftig og tæt afgrøde, der behandles, så der skal være fokus på sprøjteknikken, hvis den forventede effekt skal opnås. Ved traditionelle sprøjter uden luftassistance sikres god dækning af bladene ved at anvende en stor væskemængde på 250-300 (-400) L/ha og langsom kørsel. Forslag til sprøjteknik i majsen ses i tabel 2. I den kraftige og bladrig afgrøde foretrækkes den laveste hastighed, da det alt andet lige vil give den bedste dækning.

Tabel 2 Sprøjteknik mod svampe (og evt. bladlus) i majs.

Dyse (farve)	Væskemængde [L/ha] ved 3,0 bar	
	5,0 km/t	6,5 km/t
025 (lilla)	240	IKKE velegnet
03 (blå)	288	222
04 (rød)	384	295

Kørsel i afgrøden kan give en del knækkede planter – især hvis du kører om morgenen, hvor planterne er mest

saftspændte og sprøde. Erfaring viser, at antallet af knækkede planter kan begrænses meget, hvis du derimod kører om aftenen, hvor planterne typisk er mere bløde og bøjelige ovenpå en varm dag.

Aktuelt i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Den første behandling mod bladsvampe i roerne skal ofte ske primo august. Bekæmpelse anbefales ved begyndende angreb, - senest når fem procent af planterne er angrebet.

Svampebekæmpelse

Det kan ikke forventes, at der endnu kan findes nævneværdige angreb af bladsvampe i roerne. Men vi nærmer os nu august måned, hvor de første svampeangreb normalt også registreres i Vest- og Syddjylland, så du bør følge udviklingen i dine marker, da betingelserne i det omskiftelige danske sommervejr altid er ideelt for en eller flere af de aktuelle svampesygdomme. Du bør behandle dine afgrøder ved begyndende angreb og senest, når samlet fem procent af planterne er angrebet af én eller flere af de betydende sygdomme, som beskrives nedenfor. Som det fremgår, er forholdene næsten altid optimale for mindste én af de betydende sygdomme.

Følgende svampesygdomme har betydning i foderroer:

- Meldug fremmes af varmt (ca. 25 °C) og tørt vejr med dug om natten.
- Ramularia trives bedst ved 18-20 °C og i fugtigt vejr.
- Bederust har optimum ved 15-22 °C og fugtige blade.
- Cercospora har optimum ved 24-32 °C og fugtige blade.

Aktuelt er det kun svampemidlerne Comet Pro og Amistar Gold/Greteg Star, der må anvendes i foderroer. Begge midler er godkendt til behandling af de betydende sygdomme bedemeldug, bederust, Cercospora-bladplet og ramularia. Godkendelse og behandlingsfrist for Comet Pro og Amistar Gold/Greteg Star ses i tabel 3.

Tabel 3 Godkendelse af Comet Pro og Amistar Gold/Greteg Star i foderroer.

Middel	Maks. dosis pr. sæson [L/ha]	Antal be-handlinger	Interval mellem behandlinger	Afstand til [m]			Behand-lingsfrist
				Vand-miljø	§3	Veje, beboelse m.v.	
Comet Pro	0,625	2	21 dage	10	-	-	28 dage
Amistar Gold/Greteg Star	1,0	2	21 dage	10	-	2	35 dage

I forsøg i sukkerroer har Comet Pro haft den bedste effekt, hvorfor dette middel foretrækkes til den første behandling, T1-sprøjtningen. For at begrænse risikoen for resistensudvikling hos svampene, anbefales det kun at anvende Comet Pro én gang pr. vækstsæson (i T1-sprøjtningen), hvorfor Amistar Gold/Greteg Star bør anvendes i T2 ved splitbehandling. Forslag til bekæmpelsesstrategi ses i tabel 4 nedenfor.

Splitsprøjtning anbefales især ved tidlige angreb, ved vedvarende højt smittetryk og i afgrøder, som skal høstes sent. Det vil være relevant at anvende splitstrategien ved sprøjtning frem til og med uge 32 for marker, som først skal høstes i november (eller senere), mens det i øvrige tilfælde anbefales at nøjes med én behandling. Det anbefales at behandle senest i uge 32.

Tabel 4 Bekæmpelsesstrategi for bladsvampe i foderroer.

"Tidspunkt"		Middel	Dosis [L/ha]	Pris [kr./ha]
Splitsprøjtning	T1 Første splitspr. / uge 31-32	Comet Pro	0,30-0,35	123-144
	T2 Anden splitspr. / uge 34-35 (T2 = T1 + 3 uger)	Amistar Gold	0,50	160
Én sprøjtning	T1 Uge 31 – 32	Comet Pro	0,40-0,60	164-246
Én sprøjtning	T1 Uge 31 – 32	Amistar Gold	0,70-0,80	224-256

Da roerne har en kraftig bladmasse, bør du anvende en forholdsvis stor væskemængde. Anvend mindst 200-250 L/ha vand. I en varm periode bør du sprøjte om morgenen på saftspændte planter. Undgå at køre for hurtigt, da det giver en dårligere nedtrængning i den bladrigge afgrøde og dermed en dårligere dækning; se forslag til sprøjteteknik i tabel 5

nedenfor. I den kraftige og bladrige afgrøde foretrækkes den laveste hastighed, da det alt andet lige vil give den bedste dækning.

Tabel 5 Sprøjteteknik i foderroer, svampebekæmpelse og bekæmpelse af bladlus.

Dyse / farve	Væskemængde [L/ha] ved 3,0 bar	
	5,0 km/t	6,5 km/t
025 / lilla	240	IKKE velegnet
03 / blå	288	222
04 / rød	384	295

Tilbud om resistenstest af græsukrudt

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Flere arter af resistent ukrudt breder sig. Vær opmærksom på evt. resistens i marken og få testet frøene. Omkostningerne til bekæmpelse af græsukrudt om foråret kan være spildte, hvis bestanden af græsukrudt er resistent. Derfor er det vigtigt at vide hvilke midler, der virker. Se eksempel på en resistenstest fra 2024 her:



Resistenstest 2024

Kontaktperson:		Marknavn:	
Adresse:			
Provenummer:	71098	Provekvittering:	21.07.2024
Ukrudtsplante:	Agerrævehale	Resistenstest:	23.11.2024



Pos.	HRAC	Midler:		Effektivitet
A		Ubehandlet	Ubehandlet	-
B	B/2	0.1 l/ha	Hussar	35.0
C	B/2	220 g/ha	Broadway	77.5
D	B/2	0.9 l/ha	Atlantis	77.5
E		150	Maister	92.0
F	A/1	0.4 l/ha	Topik	55.0
G	A/1	1.5 l/ha	Focus Ultra	98.0
H	A/1	0.75 l/ha	Agil	97.0

Figur 2 Eksempel på et svar på en resistenstest.

Vi ser desværre oftere og oftere, at der findes resistent ukrudt markerne. Blandt de arter, vi hyppigst ser og hører om, er bl.a. enårig rapgræs, fuglegræs, kamille og italiensk rajgræs. Synes du, at bekæmpelsen i dine marker ikke er tilfredsstillende, kan det evt. skyldes resistens, og det kan være relevant at få testet ukrudtsfrø fra bestanden.

I samarbejde med SEGES tilbyder vi resistenstest hos det tyske firma Agris42. Du kan få testet syv midler for kr. 1.500 ved at vælge standardpakken. Tilvalg af Boxer + Kerb koster kr. 625 i tillæg. Glyphosat koster kr. 315 i tillæg. Skal vi udtage prøven, skal der betales for medgået tid som ved markbesøg.

Vi/du indsamler frøene af græsset inden høst og sender det til Agris42. Resistenstesten bliver udført i løbet af efteråret,

så du har resultatet i god tid før næste sæson. Følgende arter af græsukrudt kan du få testet: italiensk rajgræs, alm. rajgræs, agerrævehale, vindaks, gold hejre, enårigt rapgræs og hanespore.

Test af tokimbladede ukrudtsarter og andre græsser end de nævnte kan udføres efter aftale med Agris42. Resistenstest af alm. hanespore udføres forår.

Standardpakken omfatter test af følgende midler:

- 0,1 L Hussar OD
- 220 g Broadway
- 0,9 L Atlantis OD
- 150 g Mais Ter
- 0,4 L Topik
- 1,5 L Focus Ultra
- 0,75 L Agil

Det er muligt at tilvælge yderligere midler, hvis du ønsker det. Det koster 150 kr. pr. middel. Det er også muligt at få testet effekten af jordmidler. Det koster 300 kr. pr. middel.

Bladmidlerne testes i én dosis og jordmidler i to doseringer. På laboratoriet udføres løbende test på referencepopulationer af de forskellige græsarter, så din bestand af græsukrudt bliver sammenlignet med en følsom og en resistent bestand.

Du kan selv samle frøene og levere dem til det nærmeste SAGRO kontor. Til analysen skal bruges en mængde frø svarende til en kaffekop. Ønsker du selv at indsende frø, eller at vi foretager indsamlingen, kan det også sagtens lade sig gøre. Aftal det med din planterådgiver, eventuelt i forbindelse med et før-høstbesøg. Frøene skal indleveres senest ultimo august. Se bestillingsseddel her.



Billede 4 Æske med div. tilhørende labels til indsendelse af frøprøver udleveres ved henvendelse til SAGRO. (Foto: Henrik Otto Clement, SAGRO)

REGLER OG TILSKUD

Høringsbreve vedrørende arealkontrol

Af planterådgiver Peter Siebert

Styrelsen for grøn arealomlægning og vandmiljø (SGAV) forventer at udsende høringsbreve den 14. juli og den 17. juli efter administrativ satellitkontrol.

Satellitkontrollen fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) omfatter ligesom sidste år kontrol af, hvorvidt arealanvendelsen og etablerede afgrøder svarer til det ansøgte i fællesskemaet.

I år kontrolleres flg. via den udvidede satellitkontrol:

Høringsbreve med forventet udsendelse den 14. juli 2025

- Kontrol af arealanvendelse.
- Korrekt anmeldelse af afgrøde.
- Ikke-støtteberettiget arealanvendelse.
- Permanente ikke-støtteberettigede arealer.

Høringsbreve med forventet udsendelse den 17. juli 2025

- Kontrol af støttebetingelser.
- Høring om overtrædelse af slåningsforbud.
- Høring om overtrædelse af pløjeforbud på marker ansøgt med bio-ordningerne 'Miljø- og klimavenligt græs' eller 'Biodiversitet og bæredygtighed'.

Høringsbreve udsendes, når der ikke er overensstemmelse mellem den afgrøde, som konstateres ved satellitkontrollen, og den afgrøde, der er anmeldt i fællesskemaet.

Høringsbreve fra satellitkontrollen sendes forventeligt ud den 14. henholdsvis den 17. juli 2025, og der er som udgangspunkt en høringsfrist på 14 dage med mulighed for en udsættelse på yderligere syv dage.

Generelt er der ligesom i alle andre typer af kontrol to udfald; enten at du er enig i kontrollens resultat, eller at du er uenig. Afhængig af udfaldet er der to muligheder.

Hvis du er enig i kontrolresultatet:

- Afgrødekoden tilrettes i fællesskemaet til den rigtige afgrødekode ifølge satellitkontrollen, så de faktiske forhold og fællesskemaet stemmer.

Hvis du er uenig i kontrolresultatet:

- Der skal indsendes billeder igennem SGAV's app kaldet "Jordbrugsfoto". Billederne skal tages igennem Jordbrugsfoto app'en, da der bliver tilknyttet en lokation, der hvor billedet er taget, og i hvilken retning billedet er taget i. Jordbrugsfoto er den nye udgave af Landbrugsstyrelsens tidligere App kaldet "Landbrugsstyrelsen"; app'en er nok blevet opdateret pga. navneændringen på styrelsen.

I begge ovenstående tilfælde bør du hurtigst muligt efter modtagelsen af høringsbrevet afklare med din planterådgiver, hvem der gør hvad.

Timing for udsendelsen af høringsbrevene den 14. og 17. juli ligger meget uheldigt i en periode, hvor mange normalt holder ferie. Derfor kan din planterådgiver være på ferie i perioden for høringssvar, og du vil få hjælp af en anden planterådgiver.

Hvis du selv ønsker at tage billeder igennem Jordbrugsfoto app'en, kan du finde vejledninger og mere information om Jordbrugsfoto app'en på dette link: [Brug vores app til satellitdata - Landbrugsstyrelsen](#)

I dette banner kan du også finde vejledning til, hvordan du tager billeder i marken med Jordbrugsfoto.

Da alt materiale fra det tidligere Landbrugsstyrelsen endnu ikke er flyttet over til den nye hjemmeside for SGAV ligger vejledningen til app'en stadig på Landbrugsstyrelsen gamle hjemmeside.

Dokumentation for råderet over forpagtede arealer

Af planterådgiver Peter Siebert

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) forlanger i stikprøvekontroller dokumentation for råderetten over forpagtede arealer. Vær opmærksom på hvilke oplysningen dokumentationen skal

indeholde.

Vi oplever i øjeblikket at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) indkalder stikprøvekontroller, hvor der efterspørges dokumentation for råderet over forpagtede arealer. Vi oplever, når vi bliver involveret i kontrollerne, at det ikke er alle, som har forpagtningskontrakter på skrift. For alle parter giver det rigtig god mening at have styr på dokumentationen for forpagtningen. Ved små forpagtninger er det klart, at den helt lange og meget udførlige forpagtningskontrakt måske kan være lidt i overkanten. Men som udgangspunkt kan en god forpagtningskontrakt afklare mange ting, hvis der opstår en tvist mellem forpagter og bortforpagter. Særligt, hvis der byttes jord med tredjemand, giver det rigtig god mening, at der er styr på det skriftlige, så der ikke opstår udfordringer senere hen.

Nedenfor er SGAV's mindstekrav til en forpagtningsaftale eller bekræftelse på en mundtlig forpagtningsaftale oplistet.

For hver forpagtningsaftale/erklæring eller bekræftelse af en mundtlig aftale skal du liste følgende:

- En tydelig forpagtningsperiode, hvornår begynder og slutter din rådighed af arealet/arealerne.
- En tydelig identifikation af de arealer, der indgår i kontrakten/aftalen, med angivelse af mark- og matrikelnummer.
- Navn og underskrift fra arealets ejer.
- Ved mundtlig aftale kan en bekræftelse af din rådighed fra arealets ejer på en mail være nok. Men det skal kunne ses, at mailen kommer fra ejer.

Har du indgået en aftale (skriftlig eller mundtlig) med en anden end ejeren, for eksempel ved videreforgpagtning, skal arealets ejer skriftlig bekræfte, at udlejer har lov til at bortforpagte arealet.

I forhold til at arealets støtteberettigelse i EU-ansøgningen er det den, som har råderet over arealet på ansøgningsfristen det enkelte år, som kan søge EU-støtte på arealerne. Ansøgningsfristen var i år den 28. april.

Forbud mod midler med flourholdige aktivstoffer

Af planterådgiver Thomas Harbo

I december 2024 udgav GEUS rapporten "TriFluPest – Trifloureddikesyre (TFA) fra pesticider", som konkluderer, at fem aktivstoffer – også kaldet Pfas-pesticider, som anvendes i landbruget, kan danne TFA som nedbrydningsprodukt. TFA kan udvaskes til grundvandet.

Miljøstyrelsen (MST) er derfor i gang med at revurdere de pesticider, der indeholder disse aktivstoffer. I første omgang har det medført salgs- og anvendelsesforbud mod en række midler. Af de indtil nu forbudte midler er det kun **Propulse SE 250**, der anvendes i større stil på grovfoderejendommene, men **anvendelsesforbuddet træder først i kraft pr. 30.09.2026. Omsætningsforbuddet fra detailledet træder i kraft pr. 31.12.2025.**

I første omgang er 23 produkter på forbudslisten, men der må forventes forbud mod yderligere en række produkter, når MST i august er færdig med sagsbehandlingen af en række produkter med samme aktivstoffer. Vi må desværre nok også imødesee forbud mod midlerne DFF og Legacy 500 SC.